

Čís. 3863.

Ošetřujícího lékaře lze činiti zodpovědným za kulposní činy neb opomenutí, jichž se v této vlastnosti dopustil, jen za předpokladů §§ 356—358 tr. zák.

Vykonal-li lékař kyretáž (zákrok k odstranění zbytků plodu a přirostlých zbytků lůžka) bez asistence a nejsa k tomu se stanoviska lékařského nějak nucen, jest v tom jen zanedbání nemocné (§ 358 tr. zák.), nikoliv přestupek § 431 tr. zák.

Ke skutkové podstatě přestupku § 358 tr. zák. se však vyžaduje, by ošetřující lékař zanedbal nemocného podstatně ke skutečné škodě jeho zdraví.

Byl-li lékař, obžalovaný pro zákrok za účelem přerušení těhotenství (§§ 5, 144 tr. zák.) zproštěn, ani soud vzal za prokázáno, že šlo jen o kyretáž, nelze ho odsouditi ani pro přestupek § 359 tr. zák., nebylo-li neoznámení podezřelé nemoci předmětem obžaloby (ani dostatečně rozšířené — §§ 262, 263, 267, 281 čís. 8 tr. ř.); nejde tu však o překročení obžaloby, bylo-li uznáno na přestupek § 431 tr. zák.

(Rozh. ze dne 6. května 1930, Zm I 848/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 18. října 1929, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupky podle §§ 359 a 431 tr. zák., vyhověl, pokud čelila proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 359 tr. zák., a zrušil napadený rozsudek v tomto výroku. Naproti tomu zmáteční stížnost zavrhl, pokud čelila proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 431 tr. zák., zrušil však rozsudek v tomto výroku podle § 290 odst. 1 tr. ř. a v důsledku toho i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících, a věc přikázal příslušnému okresnímu soudu v Benešově, by ji v rozsahu zrušení ohledně přestupku podle § 431 tr. zák. znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y :

Zmateční stížnost napadá rozsudek soudu první stolice potud, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupky podle §§ 359 a 431 tr. zák., a uplatňuje v těchto směrech číselně důvody zmátečnosti podle § 281, čís. 4, 9 a) a b) tr. ř. a zřetelným poukazem (tvrzením, že obžaloba na řečené přestupky nezněla) i zmatek podle § 281, čís. 8 tr. ř. Pokud stížnost napadla výrok rozsudku, odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 359 tr. zák., jest jí s hlediska § 281 čís. 8 tr. ř. přiznati oprávnění. Obžalovanému bylo v obžalovacím spise za vinu kladeno, že pomáhal dne 4. června 1928 v B. Marii M-ové úmyslně za účelem přerušení jejího těhotenství mechanickým zákrokem v její děloze v podniknutí, jež bylo příčinou vyhnání jejího plodu, a že tím spáchal zločin spoluviny na vy-

hnání vlastního plodu podle §§ 5, 144 tr. zák. Nalézací soud nevezal za prokázáno, že zákrok byl obžalovaným proveden v úmyslu v obžalobě předpokládaném, nýbrž zaujal stanovisko, že si Marie M-ová dala již před tím plod vyhnati neznámou porodní bábou, a že zákrok obžalovaného byl ve skutečnosti jen operací k odstranění zbytku plodu a přirostlých zbytků lůžka (tak zvanou kyretáží), zprostil proto obžalovaného podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podle §§ 5, 144 tr. zák., uznal ho však vinným nejen přestupkem podle § 431 tr. zák., o jehož podstatě bude později zmínka, nýbrž i přestupkem podle § 359 tr. zák., spáchaným tím, že opomenul v červnu 1928 v B. jako lékař učiniti neprodleně úřadu oznámení o tom, že se mu vyskytla nemoc (Marie M-ové), při níž vzešlo podezření ze zločinu, ze zločinu podle § 144 tr. zák. spáchaného Marií M-ovou, a ze zločinu podle §§ 5, 144 tr. zák., spáchaného neznámou porodní bábou. Předmětem obžaloby bylo podle řečeného jen pozitivní jednání obžalovaného záležející v onom zákroku, nikoli však řečené opomenutí obžalovaného, neoznámení podezřelé nemoci M-ové, které tvoří samostatný, od předmětu obžaloby odlišný skutek obžalovaného. Poněvadž obžaloba, jež ke skutku rozsudkem pod ustanovení § 359 tr. zák. podřaděnému původně nesměřovala, nebyla na tento skutek ani při hlavním přelíčení rozšířena, jest zřejmo, že nalézací soud, uznáv obžalovaného vinným přestupkem podle § 359 tr. zák., překročil proti předpisům §§ 262, 263, 267 tr. ř. obžalobu a zatížil tím rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 8 tr. ř. Bylo tudíž, aniž bylo třeba obíratí se dalšími důvody zmatečnosti, jimiž stížnost napadá výrok rozsudku, odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 359 tr. zák., zmateční stížnosti v tomto směru vyhověti, a napadený rozsudek v tomto výroku zrušiti. Ježto obžaloba pro přestupek podle § 359 tr. zák. nebyla ani původně vznesena ani na tento trestný čin při hlavním přelíčení rozšířena, nebylo lze obžalovaného v tomto směru z obžaloby zprostiti, a stačilo proto napadený rozsudek v tomto odsuzujícím výroku zrušiti.

Naproti tomu nevykročil nalézací soud z mezí obžaloby, uznáv obžalovaného vinným přestupkem podle § 431 tr. zák., spáchaným tím, že se dne 4. června 1928 v B., předsevzav ukončení potratu Marie M-ové, t. j. řečený zákrok sloužící k odstranění zbytků plodu a přirostlých zbytků lůžka, bez asistence a nejsa k tomu se stanoviska lékařského nějak nucen, dopustil činu, o němž mohl podle svého povolání jako lékař seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro zdraví Marie M-ové. Jak bylo již uvedeno, záležel skutek obžalobou stíhaný v mechanickém zákroku obžalovaného. V tomto zákroku záleží však i skutek, v němž nalézací soud shledal přestupek podle § 431 tr. zák. Nalézací soud, nejsa vázán označením skutku v obžalovacím spise (§ 262 tr. ř.), podřadil zákrok obžalovaného, kvalifikovaný v obžalovacím spise za zločin dle §§ 5, 144 tr. zák., pod ustanovení § 431 tr. zák., vyloučiv vzhledem k výsledkům průvodního řízení některé skutkové složky jednání obžalovaného, úmysl obžalovaného (účel zákroku) v obžalovacím spise předpokládaný a výsledek zákroku tam uvedený, a shledav, že zákrok

obžalovaného byl ve skutečnosti operací sloužící k odstranění zbytků plodu a přirostlých zbytků lůžka, že však byl podle posudku soudní lékařské rady při hlavním přelíčení přechteného proveden obžalovaným bez asistence, ač šlo o výkon, jež nelze bez asistence vždy řádně a úplně provést, a ač obžalovaný nebyl k tomuto zákroku žádnou lékařskou okolností nucen. Totožnost skutku tvořícího předmět obžaloby není rušena tím, že skutek nabyl při hlavním přelíčení jiné tvárnosti následkem toho, že pominuly obžalobou uplatňované skutkové složky a přibyly skutkové složky, jichž obžaloba neuplatňovala. Přes různost kvalifikace, podmíněnou růzností předpokladů, týkajících se účelu zákroku (úmyslu obžalovaného), výsledku zákroku a okolností zákrok provádějících, byl předmětem obžaloby a rozsudku též skutek obžalovaného, onen zákrok. Rozsudek není v tomto směru stížen zmatkem podle § 281, čís. 8 tr. ř. mu vytýkaným.

Nalézací soud použil však nesprávně zákona v neprospěch obžalovaného, podřadiv čin obžalovaného pod ustanovení § 431 tr. zák., zatíživ tím rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 10 tr. ř., k němuž jest za daného stavu věci, ač není stížností uplatňován, podle § 290, odst. 1 tr. ř. přihlížeti z povinnosti úřední tak, jako kdyby byl stížností uplatňován. Rozsudek zaujímá podle rozhodovacích důvodů stanovisko, že obžalovaný převzal jako lékař léčení nemocné Marie M-ové. Ošetřujícího lékaře lze však činiti zodpovědným za kulposní činy neb opomenutí, jichž se v této vlastnosti dopustil, jen za předpokladů §§ 356—358 tr. zák. Tato ustanovení obsahují zvláštní, pro ošetřující lékaře platné předpisy. Výsadné postavení, jež trestní zákon podle těchto ustanovení ošetřujícím lékařům v poměru k jejich pacientům přiznává, má vysvětlení v povaze a v těžkostech lékařského povolání. V souzeném případě nepřicházejí podle rozhodovacích důvodů předpoklady §§ 356, 357 tr. zák. v úvahu. Vykonal-li obžalovaný onu opeaci podle skutkového zjištění rozsudkového bez asistence, ač šlo o výkon, jež nelze bez asistence vždy řádně a úplně provést, a ač nebyl žádnou lékařskou okolností k tomuto výkonu nucen, jest v tom zanedbání nemocné Marie M-ové obžalovaným, tak že čin obžalovaného jest posuzovati jen s hlediska § 358 tr. zák. Rozsudek stojí zřejmě na stanovisku, že smrt M-ové nebyla přivoděna zákrokem obžalovaného, a že činem obžalovaného nebylo M-ové ani těžce ublíženo. Podle toho nebyly tu předpoklady pro použití § 335 tr. zák., v poslední větě § 358 tr. zák. uvedené. Skutek, v němž rozsudek shledává přestupek podle § 431 tr. zák., bylo podle toho zkoumati a posuzovati jen s hlediska přestupku podle § 358 tr. zák. Ke skutkové podstatě tohoto přestupku se však vyžaduje, by ošetřující lékař zanedbal nemocného podstatně ke skutečné škodě jeho zdraví. Nebylo-li ono zanedbání M-ové obžalovaným této povahy, není v něm skutková podstata trestného činu. Ustanovení § 431 tr. zák. nelze vzhledem k řečeným zvláštním předpisům trestního zákona pro ošetřující lékaře platným na skutek obžalovaného použiti. Podřadil-li tedy nalézací soud skutek, jež bylo posuzovati jen s hlediska přestupku podle § 358 tr. zák., pod ustanovení § 431 tr. zák., jež se ke skutku nevztahuje a stanoví přísnější trest než

ustanovení § 358 tr. zák., použil nesprávně zákona, a to v neprospěch obžalovaného.

Čís. 3864.

Porotní soud, rozhoduje o přípustnosti a o obsahu otázek porotcům není oprávněn vybrati si a míti zřetel jen na určitou část zodpovídání se obžalovaného nebo výsledků řízení, nýbrž musí vzíti za podklad otázek celkový výsledek zodpovědného výslechu a dokazování; nesmí dávatí přednost údajům dřívějším, jež byly za porotního líčení odvolány nebo seslabeny, a naznačovati tak, jak jednotlivá tvrzení a skutečnosti hodnotí a kterým z nich, po případě pokud jim přiznává více důležitosti a dává jim více víry než ostatním.

Kdy je porotní soud povinen dáti k hlavní otázce na zločin § 127 tr. zák. eventuální otázku na přestupek § 20 čís. 2 zák. čís. 241/1922.

(Rozh. ze dne 8. května 1930, Zm I 749/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po neveřejném ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Mostě ze dne 19. září 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 127 tr. zák.

Důvody :

Při prvním soudním výslechu přiznal obžalovaný, že věděl, že Hildegarda B-ová nemá ještě 14 let, popřel však, že s ní spáchal smilný čin. U porotního líčení, doznavaje jednání ve směru zločinu podle § 128 tr. zák. tvrdil, že nevěděl, že děvče není ještě 14leté. Bylo prý mu sice známo, že chodí dosud do školy, myslil si však, že je to v pořádku, neboť na venkově chodí děti do školy i po překročení 14 let; Hildegarda B-ová sama prý mu na jeho dotaz řekla, že má již 14 let pryč. B-ová jako svědkyně však popřela u porotního líčení, že obžalovanému předstírala stáří přes 14 let; když se jí tázal, jak dlouho bude ještě choditi do školy, řekla prý mu, že ještě dva roky. Obhajobou bylo navrženo, by byla porotcům dána kromě hlavní otázky na zločin násilného smilstva podle § 127 tr. zák. a kromě eventuální otázky na zločin zprznění podle § 128 tr. zák. i další eventuální otázka na přestupek vyzývání ke smilstvu podle § 20 čís. 2 zák. ze dne 11. července 1922, čís. 241 sb. z. a n. Návrh ten byl porotním soudem zamítnut »vzhledem k hájení se obžalovaného, že věděl, že Hildegardě B-ové není ještě 14 roků« (citován ze spisů shora řečený údaj obžalovaného před vyšetřujícím soudcem). Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje proti rozsudku jen důvod zmatečnosti podle § 344 čís. 6 tr. ř., doličujíc, že porotní soud zamítnutím navržené eventuální otázky porušil zákon; byly tu prý předpoklady § 320 tr. ř., by byla i ona otázka porotcům dána. Jest souhlasiti se zmateční stížností, že odůvodnění porotního soudu, proč nepřipustil navrženou